

Dalo by se předpokládat, že člověk, který samostatně myslí a seznámil se s publikovanými dokumenty, má již zcela jasno o stalinských metodách diktatury, věznění a o sovětských koncentračních táborech. Co dříve zůstávalo někdy "tabu" zejména pro levicové intelektuály a co mnozí přecházeli mávnutím ruky jako téměř nezbytný produkt formující se společnosti a jejího "růstu", bylo nezvratně prokázáno v četných svědectvích nejen historiků, ale především těch, kteří martyriem stalinské diktatury sami prošli - sovětských občanů.

Proto každý nový pokus utajovat nebo i obhajovat tyto pogromy proti lidskosti, tento apartheid, z jehož zkušeností se poučil i Hitler, je buď směšný nebo záměrný. Nicméně, jak vidíme zejména v některých "dokumentárních" pořadech československé televize, projevuje se tato snaha rehabilitovat Stalina již téměř soustavně.

Do této řady obhájců stalinismu patří nejen staší a zkosnatělí "profesionální revolucionáři", ale někdy i nové kádry. Nedávno v literární příloze "Kmen" v pražském týdeníku "Tvorba" vydávaném Ústředním výborem KSČ otiskla Zdenka Bastlová stať o díle Karla Čapka připomínající v některých pasážích svou tendencí protičapkovské kampaně padesátých let. Na jejím výtvaru je však nejzajímavější, jak zcela bez zábran hájí "humanistickou" podstatu stalinské diktatury a ve stylu komunistické propagandy třicátých let odsuzuje ty, kteří tehdy našli odvahu veřejně poukázat - ovšem značně mírně - na nedostatky a přečiny sovětské vládnoucí moci.

Bastlová píše: "V roce 1936 se rozvinula na základě poměruvačné knihy A. Gida Návrat ze Sovětského svazu zejména v Evropě neslýchaná protisovětská kampan představující Sovětský svaz jako totalitní režim. Její intenzitu u nás dodnes připomíná statečná kniha O.K. Neumanna Anti-Gide neboli Optimismus bez pověr a iluzí /1937/ vyvracející pomluvy Sovětského svazu a vysvětlující humanistickou podstatu diktatury proletariátu. J. Fučík s rozhořčením odmítá román Jiřího Weilla Moskva- hranice pro bezostyšnost, s níž je falšována sovětská skutečnost."

Diskuse o Sovětském svazu, o totalitním systému, koncentracích, potlačení svobody a dalších attributech stalinistického režimu rozdělila ve třicátých letech také kulturní pracovníky. Dějiny daly za pravdu těm, kteří křikovali nelidskost tohoto systému, jeho chyby i nespobnost řešit některé základní ekonomické problémy. Gidův "Návrat ze Sovětského svazu" byl věru jen zdrženlivou a téměř nasmělou kritikou. A přece se právě kolem toho rozvinula kampan svou zběsilostí nevídaná a osočující každého, kdo se odvážil vyřknout kritické slovo směrem na Východ. A to bylo již po prvních velkých procesech a další na sebe nedaly dlouho čekat!

Nesmrtelnou hanbu na sebe tenkrát uvalili kromě vedoucích funkcionářů gottwaldovského vedení KSČ zvláště Neumann svým prolhaným spiskem napsaným s pokryteckým patosem "Anti-Gide", dále Julius Fučík, Vít. Nezval, Lad. Stoll, celá tehdejší redakce Rudého práva, ale i další, například Zdeněk Nejedlý, J. Kratochvíl, J. Taufer a jiní, kteří hájili stalinismus a jeho kritik, cejchovali jako trockisty, fašisty a reakcionáře. Jak známo, jejich nenávisť šla až za hrob. Pomstili se krutě o deset let později, když některé z kritiků přivedli v padesátých letech na popraviště /např. Závist Kalandra nebo Vl. Clementis - toho za kritiku sovětské politiky po sovětsko-německém paktu v roce 1939, dále K. Teige, který byl uštván k smrti/.

Jestliže nyní Bastlová v orgánu Ústředního výboru KSČ, ovládaném mladší vlstvou kolaborujících literátů - Čejka, Šys, Peterka-, zaštitěných Rybákem, Skálou, Floriánem a dalšími v redakční radě "Kmene", bez ostychu hájí stalinismus - a používá přitom i formulaci, které kdysi pronášel L. Stoll, např. "statečná" kniha Anti-Gide - není to zřejmě jen její osobní názor. Už tím, kde svůj článek uveřejnila, dostala stranické posvěcení. Stalinisté tedy opět zvedají hlavu.

SEVERUS